

Op school toetsen, thuis oefenen

In Limburg is het Dendron College voortvarend aan de slag gegaan met de Referentieniveaus taal en rekenen. Niet zo moeilijk, want het lag in het verlengde van het taal- en rekenbeleid dat zij al jaren voerden. Dat maakte ook dat zij snel concrete stappen durfden te nemen; ontwikkeling van visie en beleid ging samen op met de aanschaf van instrumentarium. Deze concrete aanpak geeft bevredigende uitkomsten. De school aan het woord.

De school heet als gezegd het Dendron College en is gevestigd in Horst aan de Maas. Het gekozen instrument heet Muiswerk Educatief en een derde partij in het geheel is Delta-Plus, een trainings- en begeleidingsbureau voor het onderwijs. Op het Dendron College testte men al sinds de oprichting van de school (1995) de brugklaspopulatie op taal- en rekenvaardigheden. Met 25 toeleverende basisscholen, die werken met verschillende volgsystemen, was eerst een nulmeting nodig om een juist beeld te verkrijgen van de verschillende instroomniveaus. Het startpunt voor spelling, tekstbegrip en rekenvaardigheden werd nauwkeurig bepaald en leerlingen die dat nodig hadden kregen hulplines aangeboden, omdat de school voor elke leerling aan de start gelijke kansen wilde bieden. De directie en de leden van de secties Nederlands en wiskunde wilden de bestaande schriftelijke tests graag vervangen door een efficiëntere vorm van screening. De zorgcoördinator en de rt-medewerkers hadden hierbij eveneens hun inbreng.

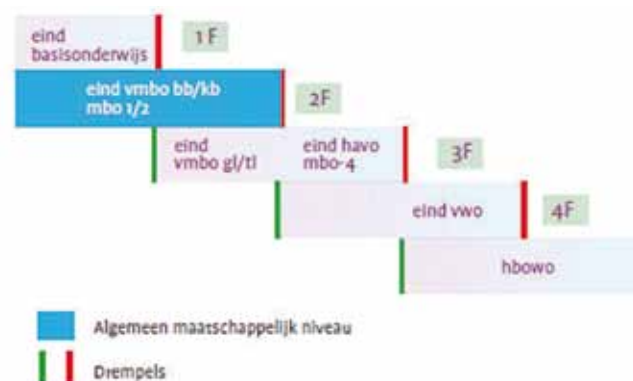
Eisenpakket nieuw instrument

De zoektocht naar een nieuw testinstrument voor het screenen van de brugklassers was begonnen. Eerst werden de verwachtingen expliciet benoemd. Wat willen we met die uitgebreide screening bereiken? Wat willen we meten en weten en wat gaan we vervolgens met die gegevens doen? Wat is de efficiency bij afname en bij het beoordelen van resultaten? Het moest een organiseerbaar geheel opleveren en natuurlijk moest de prijs / kwaliteitverhouding in orde zijn. De secties wiskunde en Nederlands formuleerden daarnaast eigen criteria en kwamen tot de volgende opsomming. Een goede screening: spoort leemtes in kennis en in het toepassen van kennis op, is een basis voor gerichte hulplines om achterstanden bij spelling, tekstbegrip en rekenen weg te werken, is landelijk genormeerd,

onderscheidt mogelijk dyslectische en/of taalzwakke leerlingen, vormt een goede basis voor nader rt-onderzoek, geeft bij spelling exact aan op welke spelregels de leerling uitvalt, geeft bij tekstbegrip aan of de leerling uitvalt op micro-, meso- of macroniveaus.

Terwijl de secties een eisenpakket formuleerden, ontstonden er meer behoeften. Zo wilde men naast screenen ook een follow up in de vorm van digitale oefenstof. En idealiter zou oefenstof aan testresultaten gekoppeld zijn. De uitslag wordt bovendien veelzeggender wanneer alle gebieden op dezelfde manier getoetst zouden worden.

Met die ideeën in het achterhoofd togen de docentontwikkelaar en de afdelingsleider brugklas havo/vwo in januari 2009 naar de NOT om daar het ideale instrument te vinden. De NOT bracht Dendron met Delta-Plus en met Muiswerk Educatief in contact: het begin van een samenhangend taal- en rekenbeleid voor de school.

Instrument als uitgangspunt

Het is een verademing om bij het maken van beleid uit te gaan van iets concreets en meetbaars, namelijk het instrument. Nu het instrument gevonden was, kon men op Dendron flink aan de slag. Er werd een projectleider benoemd, een applicatiebeheerder aangesteld, er werden vijf testleiders binnen de school opgeleid en de directie bepaalde het tempo van invoering voor de hele school. Al in september van hetzelfde jaar (2009) werd voor het eerst een complete brugklaslichting, bestaande uit 425 leerlingen digitaal getest in het testprogramma van Muiswerk. De uitslagen waren toen nog gekoppeld aan de Europese CEF-normen (*Common European Framework of Reference for Languages*). Delta-Plus bewerkte de uitslagen naar de door de commissie Meijerink vastgestelde referentieniveaus. De gebieden spelling, tekstbegrip, snelrekenen, woordkennis, rekenen en wiskunde, zinsbouw, flitstypen (dyslexietest), woorden herkennen, hoofdrekenen, ruimtelijk inzicht, luisteren en stil-lezen kwamen allemaal voorbij. In 2010 zijn er 466 brugklassers getest in een vlekkeloos verlopen testsessie. Sinds maart 2010 zijn de uitslagen van de testprogramma's gekoppeld aan de referentieniveaus. In 2011 is het testen uitgebreid naar de 2e en 3e klassen: in totaal werden meer dan 1300 leerlingen getest. In deze testronde werden in een pilot de pas ontwikkelde drempeltests afgenomen om in een lesuur te bepalen of de leerling goed op weg is naar het eindniveau.

Effectief omgaan met de resultaten

De testgegevens wijzen extreme achterstanden, eventuele dyslexie en andere leerproblemen aan. Elk digitaal leerlingendossier krijgt een uitgebreid testrapport en de ouders ontvangen een verkort rapport met uitleg. Ook wordt er feedback aan basisscholen gegeven op basis van de opgestelde analyses die zijn ingedeeld naar citoscores. En het belangrijkste, op grond van de geanalyseerde testresultaten ontstaat er voor alle leerlingen

een individueel oefenprogramma dat hen moet brengen naar het gestelde doel. Voor alle brugklassers is dat niveau afhankelijk van hun leerweg ingesteld op 1S of 2F. Een module van taal of rekenen kun je per leerling, per klas of per afdeling toegankelijk maken. We stellen het doel daarbij graag wat ruim, zodat elke leerling altijd kan werken aan taal en rekenen. Leerlingen van klas 1 tot en met klas 6, van vmbo tot en met vwo, zij blijven oefenen om zich te ontwikkelen en om vaardigheden te onderhouden. Hun prestaties worden natuurlijk uitgedrukt in referentieniveaus en op eenvoudige wijze gevolgd door docenten en coördinatoren. Op cruciale momenten, op de drempel van onderbouw naar bovenbouw, meet een test de stand van zaken. Zo houdt de school de vinger aan de pols.

Muiswerk Online

Met de komst van het Muiswerk Online Oefenprogramma is het grootste knelpunt van het Dendron College opgelost. Leerlingen zijn nu namelijk niet langer meer afhankelijk van een plek in het computerlokaal op school. Muiswerk is voor wat betreft de oefenprogramma's helemaal webbased geworden en dat betekent dat je op elke computer, waar ook ter wereld kunt inloggen op je Muiswerk-oefeningen. De leerlingen oefenen nu thuis: 25% van al het oefenwerk gebeurt 's avonds en in het weekend. Ouders worden gestimuleerd om toe te zien op het oefenen. Op school worden de toetsen per module afgenomen, waaruit dan vervolgens weer nieuwe oefenstof voortvloeit.

25% van al het oefenwerk gebeurt 's avonds en in het weekend

Zorg op maat op Dendron

Een school moet haar leerlingen maximale kansen bieden om zich te ontwikkelen. Dat is de visie van het Dendron College. Het onderwijs moet inspelen op de actuele topics en uiteraard ook op toekomstige exameneisen. Het verbeteren van de taal- en rekenvaardigheden is tegenwoordig een kernkwaliteit van de school. De schoolleiding en de medezeggenschapsraad hebben zich achter dit doel geschaard. Na zorgvuldig onderzoek is er gekozen voor de digitale aanpak, omdat dat de beste garantie biedt voor zorg op maat.

Van een leien dakje?

Is het dan alleen maar halleluja met Muiswerk, Dendron en Delta-Plus? Nee, natuurlijk niet. Het Dendron College is een gewone school. Het is zelfs een school die niet voorop loopt als het om vernieuwing gaat, maar pas tot innovatie overgaat wanneer die verbetering brengt. Op een school die als behoudend te boek staat, leveren veranderingen weerstand op. Maar het prettige van het werken vanuit een instrument is, dat het zaken transparant en helder maakt, en dat je de huiverigen gemakkelijker meekrijgt met zo'n concrete aanpak. Minder praten en meer doen is soms de sleutel tot succesvolle invoering van verbeter-trajecten. ■

Dorien Stals is *directieadviseur/docentontwikkelaar* op het Dendron College, meer informatie: stl@dendron.nl.